

ที่ ยธ ๐๗๐๘.๓ / ๗๗๐๘

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
๒๒๒ ถนนนนทบุรี ๑ ตำบลสวนใหญ่
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แจ้งแนวทางดำเนินการควบคุมป้องกันโรคในผู้ต้องขังปล่อยตัวพ้นโทษ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน สถานกักขัง และสถานกักกัน

อ้างถึง หนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๐๖.๔/๓๖๐๖๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางดำเนินการควบคุมป้องกันโรคในผู้ต้องขังปล่อยตัวพ้นโทษ ๑ ฉบับ

ตาม พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสแรกนับแต่ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป และกรมราชทัณฑ์ได้แจ้งหนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๐๖.๔/๓๖๐๖๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสแรกนับแต่ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทุกแห่งรับทราบและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานดังกล่าว โดยความในข้อ ๑๒ ให้เรือนจำ/ทัณฑสถานประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัดในการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการแผนรองรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษ และอภัยโทษลดโทษปล่อยตัว ระดับจังหวัด เพื่อจัดทำแผนรองรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษ และอภัยโทษลดโทษปล่อยตัว ความทราบแล้ว นั้น

ในการนี้ เพื่อให้กรมราชทัณฑ์ มีแนวทางปฏิบัติในการจัดทำแผนรองรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษ และอภัยโทษลดโทษปล่อยตัว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสุขภาพผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการควบคุมป้องกันโรคที่ต้องเฝ้าระวังในเรือนจำให้แก่สังคม โดยรวมถึงผู้พ้นโทษกรณีครบกำหนดโทษด้วย จึงได้กำหนดแนวทางดำเนินการควบคุมป้องกันโรคในผู้ต้องขังปล่อยตัวพ้นโทษ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ให้เรือนจำ ทัณฑสถาน สถานกักขัง และสถานกักกันถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้แจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกอบเกียรติ กสิวิวัฒน์)
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กองบริการทางการแพทย์
โทร . ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๓
โทรสาร ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๓

แนวทางดำเนินการควบคุมป้องกันโรคในผู้ต้องขังปล่อยตัวพ้นโทษ

กรณีผู้ต้องขังมีประวัติการรักษาวัณโรค ติดเชื้อเอชไอวี/ป่วยโรคเอดส์ ระหว่างต้องโทษในเรือนจำ ให้ดำเนินการดังนี้

๑. เมื่อพยาบาลเรือนจำตรวจพบผู้ต้องขังป่วยมีประวัติการรักษาโรคติดต่อระหว่างต้องโทษ ประกอบด้วย วัณโรค โรคเอดส์/ติดเชื้อเอชไอวี ให้พยาบาลเรือนจำตรวจสอบกำหนดโทษ โทษคงเหลือ ณ ปัจจุบันของผู้ต้องขังดังกล่าวทุกราย นับตั้งแต่ตรวจพบการป่วยหรือรู้ประวัติการรักษาโรคนั้น และทบทวนรายชื่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้กับฝ่ายทัณฑปฏิบัติทุกเดือน เพื่อป้องกันกรณีผู้ต้องขังได้รับการอภัยโทษหรือได้รับการปล่อยตัวโดยไม่ทราบล่วงหน้า

๒. หากพบผู้ต้องขังป่วย ตามข้อ ๑ รายใด ใกล้ครบกำหนดปล่อยตัวพ้นโทษกรณีครบกำหนดโทษ ภายใน ๓ เดือน ให้พยาบาลเรือนจำวางแผนการดูแลรักษาและการส่งต่อผู้ป่วยภายหลังพ้นโทษทุกราย

๓. แผนการดูแลรักษาและการส่งต่อผู้ป่วยภายหลังพ้นโทษ ตามข้อ ๒ ให้ประกอบด้วย

๓.๑ การสอบถามเพื่อรวบรวมและบันทึกข้อมูลของผู้ต้องขังเป้าหมายเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับแหล่งที่พักอาศัยภายหลังพ้นโทษ ญาติหรือผู้อุปการะ โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลปฐมภูมิที่จะเลือกใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพภายหลังพ้นโทษ เพื่อประเมินการไปรับการรักษาต่อหรือรับยาอย่างต่อเนื่องของผู้ต้องขังและเตรียมการส่งต่อการรักษาได้อย่างเหมาะสม

๓.๒ การให้คำแนะนำเรื่องขั้นตอนและวิธีดำเนินการย้ายสิทธิการรักษา จากโรงพยาบาล/สถานพยาบาลปฐมภูมิของเรือนจำไปเป็นโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลปฐมภูมิที่คาดว่าจะใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพภายหลังพ้นโทษ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ การประสานแพทย์และทีมสุขภาพของโรงพยาบาลในคลินิก/แผนกที่รับรักษาผู้ต้องขังดังกล่าว เพื่อแจ้งเรื่องกำหนดการพ้นโทษของผู้ป่วย และขอให้แพทย์ผู้รักษาพิจารณาการตรวจประเมินภาวะโรคก่อนปล่อยตัวพ้นโทษและการออกหนังสือส่งต่อการรักษา รวมถึงขอรับการสนับสนุนยาให้ผู้ต้องขังรับประทานอย่างต่อเนื่อง เป็นจำนวนอย่างน้อย ๑ – ๒ เดือน หรือจนครบกำหนดการรักษา เพื่อสำรองไว้ให้ผู้ป่วยอย่างเพียงพอตลอดช่วงระยะเวลารอย้ายสิทธิการรักษาฯ

๓.๔ การจัดเตรียมข้อมูลประวัติการรักษาขณะอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อจัดทำสำเนาเอกสารส่งมอบให้กับผู้ต้องขังในวันปล่อยตัวพ้นโทษ สำหรับนำไปใช้ประกอบการขอรับบริการรักษาต่อยังโรงพยาบาลในพื้นที่ที่พักอาศัย

๓.๕ การให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับสภาวะของโรค และช่องทางการเข้าถึงบริการให้ความช่วยเหลือเมื่อพบปัญหาด้านสุขภาพ

๓.๖ กรณีผู้ต้องขังป่วยวัณโรคอยู่ระหว่างการรักษาหรือป่วยติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ มีแนวโน้มเป็นคนเร่ร่อน หรือไม่มีญาติ หรือเป็นคนต่างด้าว/ต่างชาติ ให้เรือนจำ/ทัณฑสถานประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในพื้นที่ ประกอบด้วย หน่วยงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่ สาธารณสุขจังหวัด/สาธารณสุขอำเภอ หน่วยงานฝ่ายปกครอง สถานทูต และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อรับผิดชอบแก้ไขสถานการณ์ร่วมกับกรมราชทัณฑ์อย่างเหมาะสม

๔. ก่อนการปล่อยตัวผู้ต้องขังพ้นโทษ ทั้งกรณีครบกำหนดโทษและก่อนครบกำหนดโทษ ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยตัวอภัยโทษและการปล่อยตัวพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ ให้มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ฝ่ายทัณฑปฏิบัติผู้รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นผู้ประสานแจ้งรายชื่อผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวให้พยาบาลเรือนจำทราบทุกครั้ง โดยควรแจ้งทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ สัปดาห์ หรือหากเป็นการเร่งด่วน ไม่ควรน้อยกว่า ๑ วัน

๕. ในวันปล่อยตัวผู้ต้องขังพ้นโทษ ให้มอบหนังสือส่งตัวผู้ป่วยเพื่อส่งต่อการรักษาของแพทย์ผู้รักษาและยารักษาโรคที่จัดเตรียมไว้ ตามข้อ ๓.๓ ไปกับผู้ต้องขังด้วย โดยกำชับผู้ป่วยและญาติให้ถือปฏิบัติตามคำแนะนำที่ให้ไว้เรื่องการรับประทานยาและการไปรับการรักษาตัวอย่างต่อเนื่อง

๖. หากเกิดกรณีผู้ต้องขังป่วยวัณโรคที่อยู่ระหว่างการกินยา ผู้ต้องขังป่วยโรคเอดส์/ติดเชื้อเอชไอวีที่กินยาต้านไวรัสเอชไอวี ซึ่งมีประวัติการรักษาตัวที่สถานพยาบาลเรือนจำ ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษไปโดยยังไม่ได้มีการดำเนินการตามแผนการดูแลรักษาและการส่งต่อผู้ป่วยภายหลังพ้นโทษ ให้พยาบาลเรือนจำรีบดำเนินการประสานกับทีมสุขภาพของโรงพยาบาลในคลินิก/แผนกที่รักษาผู้ต้องขังดังกล่าว รวมถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสาธารณสุขอำเภอ เพื่อช่วยประสานงานนำผู้ป่วยกลับเข้ามาในระบบการรักษาโดยเร็ว

๗. ให้พยาบาลเรือนจำบันทึกข้อมูลการดำเนินการตามแผนการดูแลรักษาและการส่งต่อผู้ป่วยภายหลังพ้นโทษไว้ในบัตรบันทึกการตรวจโรค (OPD Card) ของผู้ต้องขังดังกล่าวทุกราย

กรณีผู้ต้องขังไม่มีประวัติการรักษาวัณโรค ติดเชื้อเอชไอวี/ป่วยโรคเอดส์ และโรคเรื้อน ให้ดำเนินการดังนี้

๑. การปล่อยตัวผู้ต้องขังพ้นโทษกรณีครบกำหนดโทษทุกราย ให้เรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกายผู้ต้องขังตามความจำเป็น และให้คำแนะนำส่งต่อการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม

๒. การปล่อยตัวผู้ต้องขังพ้นโทษก่อนครบกำหนดโทษ ทั้งการปล่อยตัวอภัยโทษและการปล่อยตัวพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ กรณีเป็นจำนวนมาก ให้เรือนจำ/ทัณฑสถานประสานขอความร่วมมือสาธารณสุขจังหวัดหรือหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ จัดให้มีการเข้าตรวจสุขภาพร่างกายผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อคัดกรองโรคที่ต้องเฝ้าระวังและให้คำแนะนำส่งต่อการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม

๓. โรคที่ต้องเฝ้าระวังและคัดกรองผู้ต้องขังก่อนปล่อยพ้นโทษจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ตามข้อ ๒ ให้ประกอบด้วย วัณโรค การติดเชื้อเอชไอวี ป่วยโรคเอดส์ และโรคเรื้อน โดยดำเนินการดังนี้

๒.๑ การคัดกรองวัณโรค ดำเนินการตามหลักเกณฑ์กรมควบคุมโรคซึ่งเรือนจำ/ทัณฑสถานดำเนินการเป็นปกติอยู่แล้ว คือ การใช้แบบคัดกรอง (TB-P๑) โดยผู้ต้องขังที่เคยได้รับการคัดกรองมาแล้วในช่วง ๖ เดือน ไม่ต้องคัดกรองในการพ้นโทษครั้งนี้ เพียงแต่ให้สุขศึกษาและคำแนะนำด้านสุขภาพอีกครั้ง แต่ถ้าได้รับการคัดกรองมาแล้วเกิน ๖ เดือน ให้คัดกรองซ้ำด้วยแบบคัดกรองฯ อีกครั้งก่อนปล่อยตัว

๒.๒ การคัดกรองการติดเชื้อเอชไอวี/ป่วยโรคเอดส์ มีความจำเป็นในผู้ต้องขังปล่อยตัวพ้นโทษทุกรายที่สงสัยป่วยวัณโรค และผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง โดยสถานพยาบาลเรือนจำให้ความร่วมมือกับสาธารณสุขจังหวัดหรือหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ หากมีการจัดหน่วยบริการเชิงรุกเข้ามาให้ความรู้ ความเข้าใจ และประเมินพฤติกรรมเสี่ยง รวมถึงให้บริการคำปรึกษาเพื่อตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีโดยสมัครใจแบบทราบผลในวันเดียว ตลอดจนการแจกถุงยางอนามัยแก่ผู้พ้นโทษ หรือในรายที่เคยคัดกรองเอชไอวีมาแล้วในช่วง ๖ เดือน เพียงให้สุขศึกษาและคำแนะนำด้านสุขภาพอีกครั้ง

๒.๓ การคัดกรองโรคเรื้อน ดำเนินการโดยใช้แบบคัดกรองผู้ป่วยโรคเรื้อน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) หากพบผู้ต้องขังมีอาการข้อใดข้อหนึ่ง ให้ส่งพบแพทย์ประจำโรงพยาบาลปฐมภูมิในพื้นที่ที่ดูแลรับผิดชอบเรือนจำเพื่อการวินิจฉัยยืนยันโรคเรื้อน

๓. ให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน บันทึกข้อมูลการดำเนินการตรวจคัดกรองโรค ตามข้อ ๒ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานการดำเนินงานทุกครั้ง โดยข้อมูลดังกล่าวให้ประกอบด้วย วันเดือนปีที่ดำเนินการ จำนวนผู้เข้าข่ายพ้นโทษที่คัดกรองโรค จำนวนผู้เข้าข่ายสงสัยป่วยจำแนกตามโรค

๔. การให้คำแนะนำด้านสุขภาพสำหรับผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัวพ้นโทษ เรื่อง วัณโรค และเอชไอวี/เอดส์ ให้ครอบคลุมประเด็น ดังนี้

คำแนะนำด้านสุขภาพเรื่องวัณโรค

๔.๑ ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัณโรค

๑) วัณโรคเป็นโรคที่รักษาหายได้ หากไม่รักษาอาจอันตรายถึงชีวิต

๒) การอยู่รวมกันในที่แออัดมีโอกาสรับเชื้อวัณโรคได้สูงกว่าปกติ

๓) วัณโรคส่วนใหญ่เกิดที่ปอด มีอาการสำคัญคือ ไอ อ่อนเพลีย น้ำหนักลด มักมีไข้ตอนบ่าย เหงื่อออกเวลากลางคืน หากมีอาการมากอาจไอเป็นเลือด

๔) ผู้ที่ไม่สบาย มีอาการไอจาม ควรสวมหน้ากากอนามัย ป้องกันการแพร่กระจายโรคทางเดินหายใจรวมถึงวัณโรคด้วย

๔.๒ ข้อปฏิบัติ

๑) หากมีอาการไอเกิน ๒ สัปดาห์ อาจสงสัยเป็นวัณโรค ควรไปรับการตรวจที่โรงพยาบาล

๒) หากตรวจพบว่าป่วยวัณโรคผู้ที่อยู่อาศัยร่วมบ้านควรไปรับการตรวจหาวัณโรคด้วย

๓) หากแพทย์วินิจฉัยว่าป่วยเป็นวัณโรค ต้องกินยาต่อเนื่องให้ครบ ๖ เดือน หรือตามแพทย์สั่ง แม้จะไม่มีอาการแล้วก็ตาม

คำแนะนำด้านสุขภาพเรื่องเอชไอวี/เอดส์

๔.๑ ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัณโรค

๑) ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ เอชไอวี และ เอดส์

๒) เชื้อเอชไอวี ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน (ไม่สวมถุงยางอนามัย) การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดร่วมเข็มกับผู้อื่น และการติดต่อจากแม่สู่ลูก

๓) เชื้อเอชไอวี ไม่ติดต่อโดยการถูกยุงกัด การรับประทานอาหารร่วมกัน การใช้ห้องน้ำร่วมกัน การใช้ห้องน้ำร่วมกัน หรือการทำงานในสถานที่ร่วมกัน

๔) การติดเชื้อเอชไอวีจะรู้ได้ด้วยการตรวจเลือดเท่านั้น ไม่สามารถคาดเดาสภาวะสุขภาพที่มองเห็นภายนอกได้

๕) ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัย ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย ผู้ใช้ยาเสพติดชนิดฉีด ถือว่ามีภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีสูง ควรตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งขอรับบริการได้ในโรงพยาบาลทุกแห่ง

๖) ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่รับประทานยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ จะมีภูมิคุ้มกันดี ลดความเสี่ยงการป่วยหรือการติดเชื้อฉวยโอกาส และลดโอกาสแพร่เชื้อไปสู่บุคคลอื่น

๔.๒ ข้อปฏิบัติ

๒.๑ ผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

๑) ควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่ใช่คู่ของตน

๒) หากประเมินตนเองว่ามีภาวะเสี่ยง สามารถขอรับบริการปรึกษาและตรวจเลือดได้ที่โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่ง

๒.๒ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี

๑) รับประทานยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ

๒) สวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

แบบคัดกรองผู้ป่วยโรคเรื้อน

☐ โปรดกรอกข้อความและทำเครื่องเครื่องหมาย √ ใน ☐ ให้ชัดเจน

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ – สกุล ..... อายุ ..... ปี เพศ ☐ ชาย ☐หญิง

เลขที่บัตรประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

2. ปัจจัยเสี่ยง

☐ เคยมีบุคคลในครอบครัวป่วยเป็นโรคเรื้อน

☐ เคยมีญาติป่วยเป็นโรคเรื้อน

☐ เคยมีเพื่อนบ้านใกล้เคียง/คนในหมู่บ้านป่วยเป็นโรคเรื้อน

3. อาการสงสัยโรคเรื้อน

1.โรคผิวหนังเรื้อรังที่เป็นมานานแล้ว 3 เดือน ไม่คัน รักษาด้วยยากินหรือยาทาไม่ดีขึ้น

☐ มี ☐ ไม่มี

2.ผื่นหรือวงด่างชา บริเวณผิวหนังดังกล่าว แห้ง เหงื่อไม่ออก ขนร่วง ไม่คัน

☐ มี ☐ ไม่มี

3.ผื่นหรือตุ่มนูนแดง ผิวอิ่มฉ่ำเป็นมันเลื่อม ไม่คัน หูหนา

☐ มี ☐ ไม่มี

4.ตุ่มแดง กดเจ็บ ตามใบหน้า แขน ขา ลำตัว

☐ มี ☐ ไม่มี

5.มีอาการบวมที่หน้า มือ เท้า

☐ มี ☐ ไม่มี

6.ฝ่ามือ ฝ่าเท้าชา

☐ มี ☐ ไม่มี

7.เจ็บ หรือกดเจ็บบริเวณเส้นประสาทที่ข้อศอก ข้อพับขา

☐ มี ☐ ไม่มี

8.กล้ามเนื้อตา มือ เท้า อ่อนแรง ลีบ นิ้วงอ กุด ข้อมือ/ข้อเท้าตก/หลับตาไม่สนิท

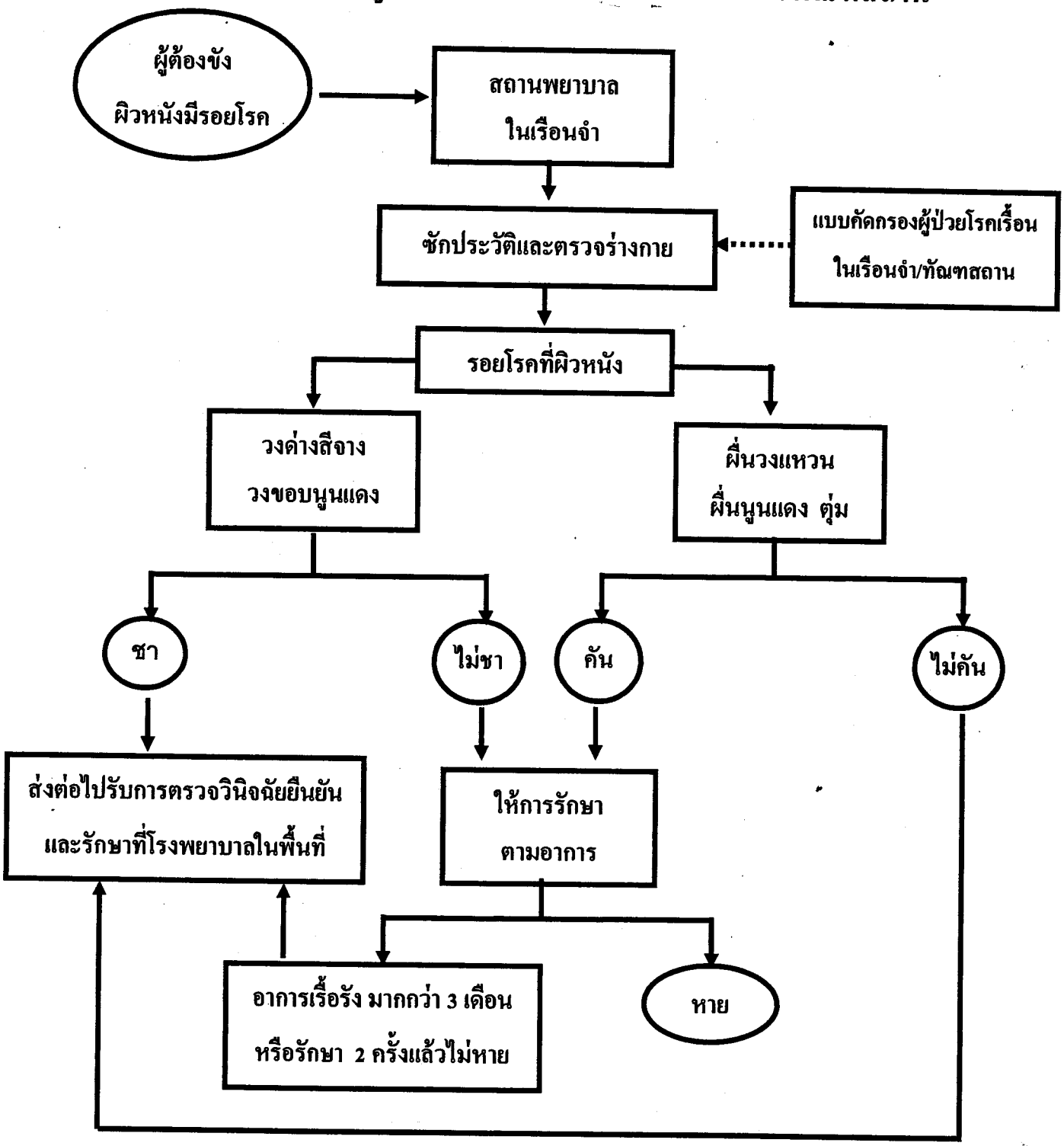
☐ มี ☐ ไม่มี

9.แผลเรื้อรังที่ฝ่าเท้า

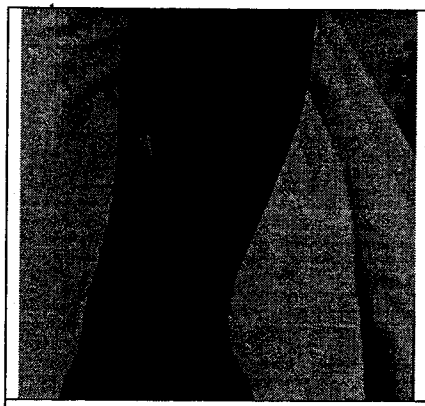
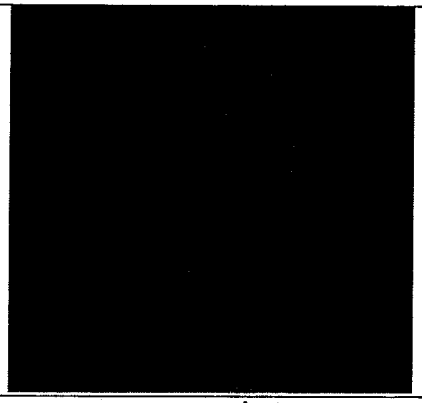
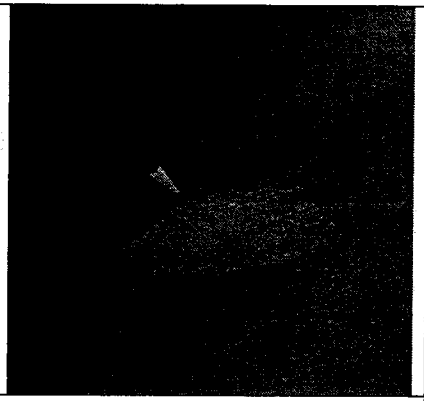
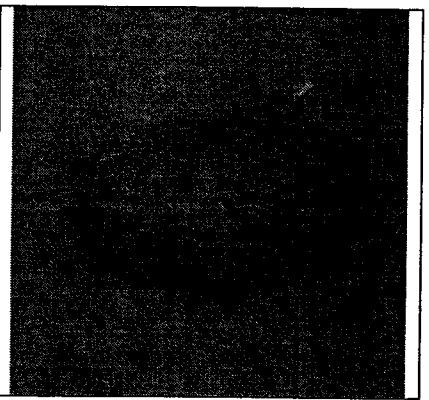
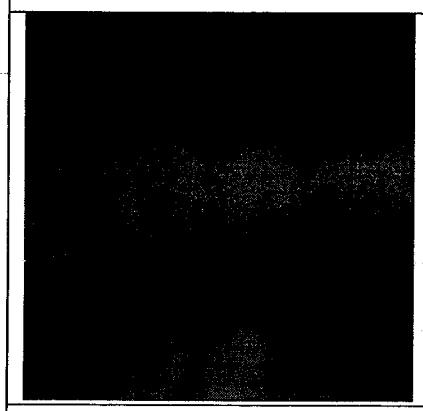
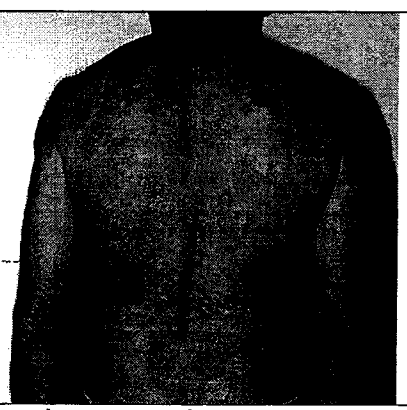
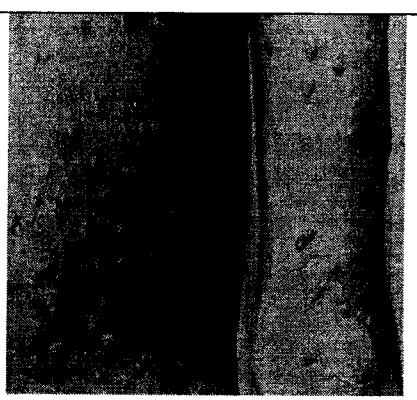
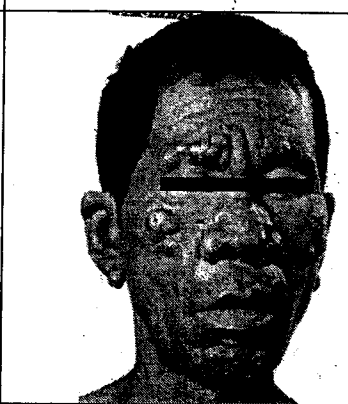
☐ มี ☐ ไม่มี

หากพบผู้ต้องขังมีอาการข้อใดข้อหนึ่งให้ส่งพบแพทย์ประจำโรงพยาบาลในพื้นที่ที่ดูแลรับผิดชอบเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อการตรวจวินิจฉัยยืนยันโรคเรื้อน

การตรวจคัดกรองผู้มีอาการสงสัยโรคเรื้อนในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

ลักษณะรอยโรคที่ผิวหนังของผู้ป่วยโรคเรื้อน

			
วงด่างสีจาง ขอบไม่ชัด	วงด่างสีจาง เหงื่อไม่ออก มีอาการชา	วงด่างสีจาง ขอบชัด มีอาการชา	ผื่นนูนแดง ขอบไม่เรียบ มีผื่นเล็กๆ กระจายออกจากผื่นใหญ่
			
ผื่นวงแหวนขอบแดงนูนหนา	ผื่นวงแหวน ผื่นนูนและตุ่ม กระจายสองข้างของร่างกาย	ตุ่มขนาดต่างๆ กระจายสองข้างของร่างกาย	ตุ่มขึ้นบริเวณใบหน้า ลักษณะอิ่มฉ่ำ เป็นมัน ขนคิ้วร่วง ใบหูหนา